

nici o fericire și nici o ieșire, în lumea acestor oameni buni și generoși, și slabi, pe care soarta îi adună și îi împrăștie anapoda, răsucindu-le viața. Scena tribunalului, care ar fi trebuit să fie cea mai zguduitoare din toate, care ar fi trebuit să arunce față în față oamenii, sentimentele lor și principiile sclerозate ale unei societăți inumane, este oarecare, concepută într-un ton artificial, cu prea multă dezinvoltură și într-un stil șablon, împrumutat de la alte scene asemănătoare văzute prin filme și piese de teatru. Absența tragicului readuce uneori piesa lui Tolstoi la faptul divers care a stat la baza dramei. Frumusețea stranie, romantică a lumii țiganilor conduce mai mult către atmosfera pușkiniană decît către cea tolstoiană.

Dincolo, însă, de carențele de dramatism, dincolo de jocul uneori lipsit de adîncime al unor interpreți, este bine că s-a încercat această montare, după și mai mulți ani de cînd s-a jucat *Cadavrul viu* la noi, ca un necesar remember, ca o trimitere către literatura unuia dintre cei mai mari scriitori pe care i-a produs omenirea. Pentru actori, ca și pentru regizor, această trecere, chiar incompletă, prin lumea lui Tolstoi este un examen util și revelator.

Dumitru Solomon

Interogatoriul din zori de Doru Popovici

Premiată la concursul organizat de Radio-televiziune pentru lucrări originale scrise în cinstea celei de a 30-a aniversări a Eliberării patriei, opera lui Doru Popovici, *Interogatoriul din zori*, a fost prezentată, în primă audiție, de către dirijorul Carol Litvin și orchestra de studio a Radioteleviziunii, într-un concert deosebit. Iată că, scurtă vreme de la această prezentare-concert, regizorul Ionescu Arbore adaptează lucrarea pentru ecranul TV, dînd astfel posibilitatea unui public mai numeros să urmărească una din partiturile valoroase ale componisticii liricii moderne.

Concepută pe un stil de operă contemporană, lucrarea reia, atît pe planul limbajului sonor, cît și pe planul ideii, lupta dintre bine și rău — una din temele preferate ale compozitorului. (Să ne gîndim, nu mai departe, la opera *Mariana Pineda*.)

Față de ceea ce sîntem obișnuiți să socotim structură a unei opere lirice, noua compoziție a lui Doru Popovici e vădit deosebită. Îi lipsesc cu desăvîrșire „numerele propriu-zise” — arie, duet, trio, recitativ, cor-

interludiu etc. Opera e concepută ca un larg și bogat dialog sonor, purtat de două personaje-exponenți (Comunistul și Gardianul) a două tabere (și lumi) adverse, și din prezența mută, deci scutită de vreo relație sonoră, a unui al treilea personaj.

Limbajul muzical, folosit aici, realizează o sinteză între serialismul dodecafonic și modurile cromatice ale melosului românesc; în care varietatea ritmică, asimetrică, se opune voită unei monocromii timbrale. Discursul muzical este auster, hieratic chiar, realizat cu maximă economie de mijloace. Este ceea ce conferă partiturii simplitate, cursivitate, esență. Fascicule sonore se desfac și se închid asemenea unui evantai, urmate de fluidități sonore preluate din spiritualitatea noastră umană și artistică; toate acestea converg spre un punct culminant deosebit de colorat, excelent ilustrat de lirismul caracteristic componisticii lui Doru Popovici. Este momentul cînd Ion I. Ion pornește senin la execuție, despovărat de cuvintele rostite, liniștit în convingerea că fapta lui nu va fi fost zadarnică, și că, de nu va fi adus după sine o rezolvare totală, va fi prefigurat, în orice caz, ceva din viitorul luminos al lumii spre care a năzuit, luptîndu-se.

Interpreții Octav Enigărescu (Gardianul) și Gheorghe Crăsnaru (Ion I. Ion), în dialogul lor, dialog de idei, de concepții, de timbre, de maleabilitate și căldură vocală, de puternică intensitate și trăire dramatică, ilustrează cu eficiență maximă țesătura sonoră, simplă, melodică, dar plină de tensiune și consistență armonică.

Colaborarea compozitorului Doru Popovici cu publicistul Victor Birlădeanu — semnatarul libretului — e un debut de bun augur. Sperăm în conlucrarea lor și pe mai departe, ca în făgăduința unor lucrări de anvergură și de interes, deopotrivă în substanța lor ideatică, în osatura lor artistică, în forța lor de penetrație.

Doina Moga